



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes Juridico-Theologicæ De Jure, & Justitia

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum ; [Graz], 1714

§. I. Unde mensuranda sit gravitas, aut levitas detractio-
nis?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40013

§. I.

Unde mensuranda sit gravitas aut levitas detractio-
nis.

§II. **D**ico primò tunc materia infama-
tionis, & inhonorationis est
mortalis, quando attentà qualitate per-
sonæ sufficit ad rationabilem, & gravem
indignationem, ita Gormaz *Disput.* 13.
n. 701.

Probatur ea est gravis materia contra
famam, & honorem, quâ positâ quisque
prudens judicat eam ex natura sua suffice-
re, ut moveat rationabilem gravem di-
splicentiam, secus si solùm de se inducit
displicentiam levem cum aliquali repidi-
tate in benevolentia, & mutua pace, sed
hanc regulam ponit conclusio nostra, er-
go.

Dico secundò gravitatem detractio-
nis, & contumeliæ non posse præcisè de-
sumi ex gravitate peccati, ita Gormaz
n. 704. contra aliquos, quia potest pec-
catum mortale dici de persona infami citra
peccatum mortale, quando illud est affi-
ne alijs peccatis ejusdem personæ publicis,
ut de concubina, quod miserit amato-
riam Epistolam, &c. pariter levitas pec-
cati non mensurat detractioem: morta-
le enim est dicere de viro gravi E. g. Epi-
scopo quod sit mendax, licet hoc secun-
dum se sit veniale. Quare discerni non
potest gravitas, aut levitas detractio-
nis, nisi ut observat Amicus *Disput.* 37. n. 27.
attentis circumstantijs qualitatis, perso-
narum scilicet detrahentis, & cui detra-
hitur, coram quibus detrahitur, quo lo-

co, tempore & loquendi modo. Ratio
hujus, & præcedentis conclusionis appli-
canda est subjiciendis illationibus obser-
vando circumstantias præfatas.

312. Infero igitur primò vitium
aliquando denuo dictum est infamia, aut
nulla aut levis, ut si dicatur de jis, qui se
iplos de similibus jactant, ut de juvene-
parum honesto, quod sit deditus amoribus,
aut sceminam ad peccandum desiderarit,
de milite, quod puellam deceperit, ad
duellum provocaverit, &c. è contra mor-
tale foret dicere de honesta matrona,
puella nobili, adolescente morigerato,
quod sit amoribus deditus, qualitas enim
peccatorum carnis valdè maculat vitam i-
ta comūnis cum Fagund. n. 7. ad præcep-
tum octavum cap. 2. Amic.

Infero secundò infamare nominibus
generalibus seu communibus peccato mor-
tali & veniali est regulariter veniale, ut
quod sit superbus, avarus, iracundus, &c.
similia enim potius indicant inclinatio-
nem, aut levem defectum quam gravita-
tem ita Doctores passim.

Infero tertio probabilius esse mor-
tale in materia gravi detrahente etiam ap-
ud unum prudentem secreti tenacem,
secluso etiam omni alio damno, Lugo
num. 51. *Disput.* 14. cum Molin. Iess.
Laym. ex S. Thom. q. 73. Art. 1. ad se-
cundum agente: *etsi uni soli aliquis de
absente dicat, corrumpit famam ejus*
non

non in toto, sed in parte, nempe in uno solo audiente illasâ de reliquo famâ apud alios, idcirco detractio hac non causat infamiam utpote sitam in notitia multorum per *num. 308*, sicut & fama. Exinde autem non sequitur, quod non graviter noceat: sicut etsi fur divitem non depauperet, non sequitur eum graviter non peccare. Ratio autem est: quod bona etiam apud unicum virum gravem astimatio sit valdè astimabilis. Hinc communis Doctorum obligat, si commode potest pœnitens confiteri confessario non noscenti complicem, dum sine hujus revelatione nequit peccatum explicare.

Oppositam sententiam docent Navarrus Cajet. ad cit. *D. Th. Art. 2. in princ., &c.* se fundantes in praxi pœnitentiam revelantium complicem notum confessario, & conjugum colloquentium de vitijs filiorum, & Domesticorum. Verum primum exemplum probabilius negamus; sed eo transmissio est disparitas, quod licet revelatio hac graviter lædat famam, excusatur tamen pœnitens titulo necessitatis, cum nequeat aliter exponere peccatum, Lugo *num. 52*, cum quo etiam excusamus conjuges: quia exinde pendet pax mutua inter Domesticos, ac bona gubernatio arcens contagiosos mores, quæ cum utrique incumbat, necesse est, ut uterque sciat, quales sint domesticorum mores. Ex eodem principio etiam alij non tantum Domesticici sed etiam externi possunt prodere Domesticorum defectus Patri familias ut judici domestico, nisi ut limitat Trull. *Lib. 7. Decal. c. 10 dab. 11. à num. 4.* sit moralis certitudo, quod privatim moniti se emendarent, & majus damnum non ti-

meatur secutorum Domesticis ab herede, aut parentibus.

Infero quartò ob solum levamen doloris non licitè injuriatus manifestat Amico, aut viro prudenti gravem injuriam cum ejus Authore, Haunold. *num. 549*, Amicus *num. 54*. nempe si crimen revelatum sit de genere graviter dehonestantis vitam; tanto enim damno postponenda est exigua consolatiuncula. Ex alio tamen capite licita est revelatio non titulo vindictæ utpote privato illicitæ, sed pœnitens titulo medij propulsandi injuriam, nam injurians ipso facto cedit juri suo, eo quod, secundum jus naturale & positivum injuriatus potest agere contra injuriantem actione injuriarum, ac eum adigere ad revocationem etiam cum nota infamiae, ergo etiam fas est pandere Amico Consilij petendi causa. Ex hoc principio cit. Haunold; tuetur sententiam istam, quæ est Lugo *num. 54*. Tamb. Less. ex communi: cavendum autem est, ne pluribus, quam sit, necesse, reveletur.

313. Infero quintò licitum est manifestare imperitiam Medici, Advocati, Confessarij, Artificis coram jis, quibus damnum imminere potest, inhabilitatem promovendi ad ordines sacros, aut beneficium, aut volentis ingredi Religionem, aut furis, aut morbo gallico laborantis, &c. volentis inire matrimonium, Dicast. *L. 2. tract. 3. Dispnt. 12. n. 100.* extendens *n. 104.* cum Petro Navar. &c. quod quis furtum commiserit, ne in famulum recipiatur, ac revelare iis quibus convivit, ut sibi ab eo caveant, Less. *lib. 2. c. 11. n. 57.* nisi, ut bene *n. 60.* limitat fraternâ monitione sit corrigibilis, aut correctus, quod etiam approbat Trullencis *dab.*

dub. 9. n. 2. cum hac cautela corrupti mores alicujus possunt revelari innocentibus, ne inficiantur, aut ne hujusmodi homo juventuti præficiatur: potest detegi simulatio, & fictio paupertatis, ne dos, vel Eleemosyna decreta pauperibus detur. Tota ferè illatio traditur etiam ab alijs cum Laym. *Lib. 3. tract. 3. p. 2. c. 3. n. 5.* Sapienter addente ex his non posse inferri, quod pauperis puella, quæ publicè habetur pro virgine (quam tum occulte scis corruptam) fornicatio possit prodi, ne illi detur dos relicta pro paupere Virgine, mens enim legantis alia non est, quam ut applicetur illi quæ more patrio pro Virgine habetur, unde talis juxta morem potest etiam citra culpam ferrum capite gestare, habetque jus dissimulandi suum defectum.

Infero sextò lethale est infamem de uno crimine infamare de alio diversæ rationis, ut dicere de notorie ebrioso, quod sit fur, aut concubinarius, aut è contra, secùs de alio crimine ejusdem rationis, aut de affini, & communiter annexo, aut de circumstantiâ noti criminis, ut referre nonum occultam furtum de noto fure plurium furtorum (plurium inquam, quia ex hoc, quod unum furtum innovaverit, non est fas referre aliud occultum, Lugo *n. 58.* putans communiter multum augere infamiam, hoc negat Amicus *n. 33.* et si falsum crimen affingeretur in eo genere vitij veri, de quo publica est infamia, quia non læditur notabiliter fama, utpote quæ supponitur in eo genere profligata) de adultero, quod miserit munera, aut patriverit tali in loco, aut de ebrioso, quod non curet familiam, rixetur cum uxore, Fagundez *c. 3. n. 8.* subdens *n. 10.* quod contra perjurum in judicio in una

causa possit excipi contra eundem in alia causa, stat enim contra illum præsumptio *ex R. J. in 6. semel malus, semper præsumitur malus.* Nempe secundum Gloss. in eodem genere mali; nisi præbetur emendatio criminis à perjurio distincti, perjurus autem post quamcunq; etiam penitentiam rejicitur, ira decisum est, *Cap. Testimonium 54. de testibus & at- testa. Cap. parvuli 22. q. 5.*

Infero Septimò non est saltem mortale crimen occultum revelare innominato Authore, nisi redundet in familiam, aut ordinem, vel Monasterium: sic caret gravitate crimen Religiosi tacito hujus nomine, quando constat id crimen esse frequen in ea Religione, aliàs est mortale, dicere in tali familia est filia una deflorata, aut in tali Monasterio meretrix reperta, aut hujus Monasterij, aut Religionis Religiosus est fornicatus, aut in tali conventu non est observantia, aut male vivitur, Amic. *n. 29.* Bonnacini. *de resit. Disp. 2. q. 4. p. 2. n. 10.* Dicasti. *Disp. 12. p. 2. n. 108.* Laym. *n. 12.* quia tamen inquit congregatio Regularium re ipsa non maculetur ex unius malitia, ut constat in Collegio Apostolico ex Judæ prodicione, simplices tamen, & imperfecti multipliciter scandalizantur, Trullench. limitat *dub. 14. n. 5.* ex Navar. ut non procedat de Ecclesijs Cathedralibus aut Collegiis tantam perfectionem non profitentibus E. g. dicere aliquem Canonicum talis Ecclesiæ, aut Collegij, comississe Simoniam, aut fornicationem.

Infero octavò plures cum scoto liberant à mortali eum, qui præcise narrat audita, nihil addendo, ex quo faceret credulitatem: eo quod raro talia credantur, aut fides sequitur potius ex levitate
S s audien-

audientium ex Ecclesiastici 19. *qui cito credit levis est corde.* Attamen ut hæc sententia vera sit intelligi debet in concursu circumstantiarum, in quibus est credibile Auditores non credituros, at si narrans prævideat illos propriâ animi levitate, aut malevolentia credituros, aut alijs divulgaturos, peccat graviter contra charitatem, secus contra Justitiam, dum narrata modusque ea referendi ex se non sunt apta graviter nocere proximo; erit autem etiam contra Justitiam, proinde onus restituendi, si narretur nominatâ personâ fide dignâ, à qua audivit, ita Molin. *tract. 5. Disp. 30. Lugo n. 56. Laym. n. 7.*

314. Infero non potest esse mortale contra Justitiam etiam de mortuis crimen occultum grave manifestare, quia omnia eorum retinet jus ad famam. *Dixi potest:* quia cæteris paribus minus delinquitur, eo quod minus famâ egentes eam non ita curent, Molin. *Disp. 28. Laym. n. 13. Haunold. n. 546.*

Lugo *num. 46.* illationem extendit etiam ad mortuos, quorum damnatio ex fide constaret, aliàs citra injustitiam quis posset dicere de hæretico, quod fuerit perduellis in Regem, Patriæ Proditor; de Lucretia, quod fuerit publica meretrix; de Cicerone, quod fuerit imperitus, & Aristoteles ignarus. Ratio est: quia adhuc sunt nostri proximi quoad naturam humanam, etsi non sint ordinati ad finem supernaturalem; sicut in humana Republica de condemnatis, ut Reipublica hostibus ad mortem occulta crimina referte est gravis injustitia.

Respondeo citra injustitiam, & obligationem restituendi posse de ijs, quos constaret esse damnatos gravia crimi-

nâ recenseri: quia nullum retinent jus proprietatis in famam; hoc enim constituitur per legem faventem in commodum proprietarij nulla autem lex divina ijs favet, utpote hostibus DEI, ac incapacibus omnis felicitatis, commodique proprij: unde negatur esse proximos nostros, proinde sequelæ citra absurdum conceduntur. Lata autem est disparitas: inter damnatum à DEO, & Republica, quod hic non sit spoliatus omni jure, sed duntaxat quoad crimina, propter quæ puniatur: ita Haunold. *cit. & n. seq. Molin. Cit. & Disp. 44. & 45. ac tom. 4. D. 24. post conclus 3.*

Ex priore parte illationis communiter deducunt Doctores etiam Historiographos contra Justitiam peccare graviter cum restitutionis onere occulta mortuorum crimina scriptis mandantes, secus publica jam oblivione oblitterata, aut intra fines alicujus Civitatis, aut Provinciæ nota, ut posteris consent ad aliorum Exemplum, & terrorem Molin. *tom. 5. Disp. 28. Laym. n. 13.*

315. Infero decimò certum esse quod aliqua necessitas propria vel etiam aliena faciat licitam occulti criminis revelationem, sic ego sciens crimen Religiosi licitè revelo Præfato, quando ego æquè benè corrigere non possum (aliàs ordo à Christo præscriptus correctionis fraternæ servandus est in Religiosis non cedentibus juri propriæ famæ, Amicus *n. 34.*) postulat id necessitas delinquentis, aliena verò in casibus in illatione quinta adductis. Item quando nequit averti periculum imminens comunitàti, aut privato, nisi manifestetur crimen, unde si sciam Petrum esse homicidam, at Paulus pro reo haberetur, possum & teneor prodere Judici præmo-

nito Petro, ut se in tutum recipiat, Amicus n. 35. subiciens fas esse Consilij pendendi causa viro prudenti pandi crimen ab eo, qui ignorat, an possit id manifestare, & quomodo.

Præterea ad vitandam mortem, mutilationem, vel tormenta gravia tuum, vel tuorum fas est prodere crimen occultum, etiam tibi secreto Commissum; quia alter non habet jus conservandi famam duntaxat existimatam, seu apparentem, seu reipsa falsam cum tanto tuo, vel tuorum incommodo: hoc enim jus ut observat Lugo num. 104. est limitatum, proinde obligat solum, quamdiu non expedit propalari, expedit autem propalari, quando ex secreti occultatione innocens grave damnum pateretur, videlicet tantum, quantum non tenetur quis ex lege charitatis subire ad impediendum grave damnum alterius. Sufficit itaque si sine causa urgente non possunt propalari defectus, secus eâ urgente, ita Haunold. à n. 536.

Dixi tibi secreto commissum (idem est si aliâ via justè comparâsti ejus notitiam) nam si comparâsti injustè, nempe per fraudem, vel illicitam inquisitionem, vel litterarum apertionem Haunold. n. 535. distinguit cum Lugo n. 101. concedendo te posse, uti, quando tanta incidere necessitas, ut ob hanc posses justè tibi comparare notitiam, si ea careres, etiam per vim E. g. per tormenta, per fraudem litteras intercipiendo, & referando, quo casu notitia injustè primitus comparata perinde se habet in præsentî, ac si nunc justè esset acquisita: sicut si quis vi, aut fraude claves ad scrinium continens pecuniam acquisivisset, redactus ad necessitatem extremam potest licitè uti clavibus iisque referare, ac tibi tollere, quod est necesse ad

sublevandam necessitatem extremam: unde sicut clavium violentus usurpator non potest justè uti clavibus ob bonum suum inde resultans; nec ad quodvis malum paupertatis vitandum, sed necessaria est extrema, aut huic proxima necessitas, ita in casu nostro non sufficit tantum malum (propter quod vitandum licitè posset secretum licitè acquisitum propalari) ut sit licitus usus notitiæ secreti injustè acquisitæ, sed longe majus, disparitatem dat Lugo n. 104. quod jus in secretum sit rigorosius jure in famam existimatam, seu apparentem: hujus enim inviolationem natura intendit propter communem pacem; & quietem, cui expedit, ne crimina vera propalentur sine urgenti causa, jus verò in secretum non propter pacem communem, sed ex Principijs intrinsicis natura habet adeo firmum ut DEUS Author naturæ nec Angelis arcana libera patere voluerit, Lugo n. 103. tres adducit casus, in quibus per modum justè defensionis est usus licitus notitiæ justè acquisitæ primo ad repellendam vexam, quâ me, vel alium innocentem injustè vexat, tunc enim titulo defensionis justè possum litteras interciperi, & referare. Secundo, quando ipsemet in talibus circumstantijs crimen suum teneretur patefacere, ut si à se occisi cadaver poneret ad portam alterius, ut cum induceret in suspicionem, possum ego uti licitè notitiâ injustè acquisita. Tertio quando publica Reipublicæ salus publicatione criminis egeret. Extra hos casus notitia injustè comparata nequit justificari, sed perinde se habet, ac si eâ careret.

316. Infero undecimo publicitatem criminis exculare ulteriorum ejus propagationem à vicio detractionis: expedit enim

ignaros reddi certiores, ne honor referatur carentibus bonâ famâ, & præferantur dignis honoratione, proinde licentia ulterius propalandi est commodior Reipublicæ, quam sit damnum, quod delinquens subit ex propalatione, Haunold. *n. 539.*

Difficultas est, quanta, & qualis publicitas sufficiat, ut citra vitium detractionis queat delictum ignorantibus id in eodem, aut diverso loco manifestari? Publicitas est juris, vel facti: prior habetur per sententiam condemnatoriam publicatam, quæ transferit in rem iudicatam, & tunc secundum omnes licitè ubique locorum habentium commercium cum loco publicationis narratur, & secundum communiorem, veriorémque etiam in locis, ad quæ non facile noticia penetrasset: quia Judex etiam in his locis licite potest publicare, ergo etiam quisque alius Lugo *num. 72.* Haunold, *cit.* contra aliquos.

Dixi primò *per sententiam* quia ante hanc etsi sit reus in iudicio delictum confessus, aut de eo plene convictus, si tamen adhuc occultum manet nulli datur jus propagandi, Lugo *cit. in fin.* notans *num. 79.* non esse mortale peccatum vulgare si brevi sit ferenda sententia.

Dixi secundi *publicatam* quia etsi sit judicialis, & proforo externo, si tamen non sit omnino publica ex intentione iudicis, sed intra limites alicujus communitatis, qualis est sententia Prælati judicialiter puniens Religiosum, tunc est nefas sæcularibus referre delictum, aut pœnam, Lugo *num. 73.* ex Molin. *tom. 5. Disp. 33. n. 7.* Unde Inquisitores-S. Officij nequeunt referre sententiam occulte latam in Sacerdotem, aut Religiosum ob sollicitationem, aut aliud delictum: *finis*

enim Judicis occulte sententiam ferentis est consulere famam tum Rei, tum Ordini, aut statui: nihilominus non est culpa saltem gravis referre Religiosis ejusdem Ordinis scientibus jam capturam, ac in confuso, imò etiam alterius Ordinis, ad quos pervenit noticia capturæ Lugo *num. 75.* Laym. *L. 3. tract. 3. pag. 2. o. 3. num. 10.*

Responsum amplia etiam ad tempus, quo jam memoriæ sententiæ publicæ est oblivioni data: adhuc enim sententia legitima perseverat habitualiter, ergo nihil peccatur contra justitiam: imò nec contra charitatem contra Less. *c. 11. dub. 13. num. 87.* sicut enim bonum commune derogat juri ad famam, ita contemnit bonum privatum proximi post publicatam sententiam Laym. *cit.* Lugo *num. 77.* extendens *num. 76.* ad casum, quo infamia ex sententia redundat etiam in alios.

Publicitas altera est facti, quando nempe evidenter constat factum non apud paucos (horum noticia solum sufficit ad legitimam probationem in iudicio non ad publicitatem) sed apud tot ex illa communitate, ut nequeat ulla tergiversatione prudenti negari, aut celari Lugo *n. 69.* Laym. *n. num. 7.* addentes idem dicendum si crimen sit notorium non quidem evidentiæ facti, seu in se, sed publicæ præsumptione, suspitione, infamiâ, unde potes citra mortale referre hanc publicam infamiam, præsumptionem seclusâ majore certitudine, seu asseveratione E. g. dicere talem Sacerdotem alere mulierem multis in vicinia suspectam conformiter *cap. tuanos de cohabit. Cleric.*

Quando publicitas est absoluta (si est limitata ad communitatem unius familiæ, seu domûs, aut Monasterij, aut etiam vicinæ

cinia, ut non facile notitia ad alios propaganda sit, propagatio est injuriosa Lugo num. 80. Laym. n. 10. Molin. tract. 5. Disp. 33. num. 7. damnans mortalis delictum grave notorium notorietati facti in uno cœnobio referentem in alio ejusdem Ordinis E. g. furtivum è cœnobio egressum cum continuo regressu) in aliquo oppido, Urbe, aut Provincia citra peccatum contra charitatem, aut justitiam posse narrari alijs in eodem loco ignorantibus, etsi ad eos nunquam notitia pervenisset E. g. ad virginem devotionis causa domi inclusam, aut perpetuè incarceratam, aut incolam proximè longè abiturum, est communis cum Molin. Disp. 32. num. 2. contra Sylv. &c. quia expedit bono communi ejusmodi confusio ad tollendum scandalum, ut si quis coram multis peccet, aut ita incaute se gerat, ut multis ingeneret opinionem sui delicti, vel ut addit Less. c. 11. num. 73. & 75. delinquat in loco publico eo tempore, quo multis innotescere potest, talis enim voluntate suâ amittit jus ad famam. Ex hoc fit argumentum etiam licitum esse delictum sic notorium notorietate absolutâ facti in hoc loco narrari posse etiam in locis alijs remotioribus, ad quæ non facile penetraret notitia delicti, quia ignorantia præcisè delicti quoad personas id ignorantes hujus aut alterius loci per accidens se habet ad licentiam id vulgandi, ergo si licita est vulgatio in loco commissi delicti etiam erit licita in loco non commissi, ad quem non facile pertingeret: idque confirmatur, quod etiam per Adversarios, si quis ex tali loco foret advena ad delicti locum, in eo fas est revelare illi, ergo etiam fas est ei remanenti in suo loco perscribere, Lugo à. n. 80.

Less. n. 75. contra Molin. Disp. 33. n. 1. Amic. n. 56. damnantes injuriam. Vide Lugo à. n. 83. solventem contraria adversus hanc postremam doctrinam argumenta, cum quo nota multum interesse, an impotentia notitia in alijs locis de crimine hic patrato perveniat ex hoc, quod res hic patrata sciatur à paucis, vel verò quod sciatur quidem à multis, sed remoti valdè ab hoc loco impediuntur à notitia: hæc enim impotentia posterior illis in locis per accidens occultum facit delictum hic patratum, prior verò facit rem per se occultam, & idcirco illicite revelabilem, opponitur enim absolutæ publicitati.

Amplia Responsum datum de absoluta publicitate ad casum, quo crimen verum per injuriam est factum publicum Less. n. 77. Lugo num. 65. contra Molin. Disp. 32. n. 3. Amic. n. 57. quia totum jus proximi ad famam fundatur, vel in eo quod careat delicto, aut commissum sit occultum, hic non est occultum, ergo est jus amissum non per injuriam, sed propter crimen verum per injuriam publicatum.

Dices: ergo si quis falso infamis sit factus de crimine, etiam licebit post hanc falsi criminis publicitatem ulterius de eo loqui coram ignorantibus, aut id scientibus. Respondeo nego illatum: nempe fas esse loqui coram ignaro falsitatis, quia debetur vera fama falsè infamato, retinetque ad eam jus, quod graviter læderet scienter se conformans injustæ aliorum propalationi, quam confirmaret, Lugo num. 64. Hanc doctrinam sequitur Haunold. n. 545. si quis diceret aliunde sibi constare de veritate delicti (calem enim condemnat peccati mortalis, quia novus infamator, quantum est in se impediret

famæ restitutionem, quam recuperandi spes esset, si falsitas famæ aliunde innotesceret) secus si præcisè diceret se habere ex communi fama, quod verum esset, neque effectivè plus noceret, quam quisque alius falsitatis ignarus. Distinctio hæc non caret probabilitate.

Dices secundò nefas est hoc tempore refricare memoriam delicti de præterito publici, at nunc oblitterati, ergo etiam nefas est delictum hic publicum referre alibi, quo ejus notitia non pertinet; quia sicut hoc tempore retinet jus ad famam, quia perinde se habet, ac si nunquam fuisset amissum, ita in alio remoto loco de eo fama est in statu pari, illi, si nullibi deliquisset. Antecedens spectatâ Justitiâ secus spectata charitate negat Lessius *num. 82.* Mendo *in Epitom. Verb. honor. n. 12.* At Lugo *num. 8.* Fagundez *Lib. 8. ad octavum Decalogi præceptum c. 4. num. 4. & 5.* Molin. *Disput. 33. num. 2.* asserunt etiam esse contra Justitiam. Respondeo primò nego antecedens de obligatione Justitiæ nisi redundet refricatio delicti præteriti in jacturam famæ præsentis, ita Tamb. *L. 9. Decal. c. 3. §. 2. n. 18.* quia jus in famam præsentem non efficit non fuisse malum de præterito, ergo non reducit jus amissum ad famam præteritam, ergo refricatio præcisè hujus non est contra jus amissum, nec contra jus præsens, nisi fama præsens imminuatur prout facile contingit; redditur enim facillimè suspectus; aut si exinde impeditur ab aliquo bono consequendo vel removeatur ab officio. De cætero negatur Adversarijs, quod per oblitterationem ex temporis diuturnitate, vitamque præsentem olim infamatus perin-

de se nunc habeat, uti fuerat ante infamationem præteritam.

Respondeo secundò esse contra charitatem oblitteratam infamiam refricare sine causa justa (hæc excusat historicos scribentes oblitterata scelera olim publica per illationem nonam) quia bonam existimationem etiam de vita præterita nunc habet apud ignorantes, ergo ejus ablatio sine justa causa est graviter contra charitatem.

Ad plenam præsentis Undecimæ illationis notitiam superest decidere, quot personis debeat delictum innotuisse, ut dicatur publicum? Respondeo certior regulam dari non posse eâ, quam viri prudentis arbitrium definit spectatis circumstantijs delicti commissi, videlicet loci, temporis, & numero personarum plerium, & pauciorum per plures, paucioresvè domos spatiosum notitia criminis, earumque conditione, nempe harum fragilitate, ut moraliter sit impossibile cohibere, ne ad alios ejusdem loci incolas notitia perveniat, ita Laym. *n. 8.* Haunold. *n. 544.* Tamb. *n. 10.* quia aliz observationes, quas adducunt Lugo *num. 70.* cit. Haunold, Tambur. & communiter alij ex Molin. *Disput. 31.* Difficiliter ob earum multitudinem sunt practicabiles.

317. Infero duodecimo Auditor detractoris peccat mortaliter contra charitatem primò sibi complacendo in detractione mortali; gaudet enim de malo gravi proximi. Secundò non impediendo detractionem concurrentibus his tribus, nempe quod detraçtio sit mortalis, speciem impediendi, possitque sine gravi suo incommodo impedire. Unde Molin. *Disp.*

Disput. 35. num. 3. S. Thom. quest. 73. Art. 4. Lugo num. 120. raram esse obligationem sub mortali impediendi inter aequales, rarissimam esse in inferiore respectu superioris agnoscunt. Primò quia auditor communiter nescit, an ea res sit jam publica. Secundò, quia si alij sint presentes sæpè melius consulitur infamato, nam ex subita interruptione possent quid gravius suspicari, quam si res narrata. Tertiò quia sæpè detractor exacerbatus correctione insurgit gravior ad detrahendum. Quartò quia sæpè alter habet causam justam propalandi, aut id, quod dicitur, facilè potest reparari postea monstrando ejus falsitatem. Addit Lugo n. 129. in fin. pro scrupulosis eos rarissimè obligari corrigere etiam in circumstantijs, in quibus alij obligarentur, quia cum scrupulosi existimentur, facilius despiciuntur, & ideo cessat spes emendationis.

At si Auditor non habet se mere passive, sed est concursa detractionis ad hanc excitando, imperando, minando, blandiendo, consulendo, sciscitando, (nisi prudenter putetur non fore mortalis, aut nullum, aut exiguum damnum infamatus incurret apud curiosum sciscitatore, Laym. n. 14. probabiliter à mortali excusari putat) peccat mortaliter ex genere suo contra Justitiam, & quidem gravior ipso detractore; hic enim peccat solum detrahendo, ille verò etiam scandalizando. Unde inducens tenetur ad restitutionem (nisi aliunde certo detra-xisset secluso consilio, &c. tunc enim non esset efficax causa infamiae, nisi induxisset imperativè: quia licet sine mandato esset detraçtio, hic & nunc tamen detrahit etiam ut instrumentum mandau-

tis, si operatur in virtute mandantis Amic. num. 68.) nisi brevi fuisset aliunde publicandum justè, quo casu etiam non peccaret mortaliter, si haberet certitudinem publicationis futuræ Amic. n. 66. qui rectè subjicit n. 72. quod etiam continuans detractionem ab alio sponte inceptam manifestando nova peccata debeat restituere, secùs eadem narrando confirmans, nisi confirmatio antea dubia reddat certa.

Porro mandans tenetur Principalius ad restitutionem læsæ famæ, quam mandatarius; è contra detrahens ex consilio alterius (principalius adstringitur, consulens verò in defectum principalis.

Quando audiens est superior. Præ-latus detrahentis, tunc ex officio, consequenter ex Justitia debet impedire detractionem contra suum subditum, consequenter in defectu Principalis, seu detrahentis restituere, at si infametur non subditus, videtur probabilius ex Justitia non obligari, quia officium non obligat ad procurandum bonum non subditorum, Lugo num. 134. Molin. Disput. 34. n. 5. tom. 4. contra Less. c. 21. dub. 23. n. 122. nisi infamatus externus imploraret officium, tunc enim est Justitia assistendum ei esset, cit. Lugo.

Dixi Superior Præ-latus, quia Superior sæcularis E. g. Urbis gubernator non impediens detrahentem etiam subdito, verum hujus occultum crimen prodendo, non peccat contra Justitiam; eo quod ejusmodi delicta non soleant deferri ad ejusmodi forum, nec puniri, sed delatus detractor cogitur solum probare, vel retractare, nisi si crimen grave falsum Lugo 132.